

Кузьмук І.Я.,

*к.е.н, асистент кафедри економічної теорії, менеджменту та
адміністрування,*

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Ваганова О.В.,

студентка,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Соціальне підприємництво як компонент розвитку економіки України

Соціальне підприємництво мало відоме явище в Україні. Під поняттям „соціальне підприємництво” слід розуміти, що це діяльність, яке використовує нові ідеї, залучає різні ресурси для вирішення суспільних проблем. Для вирішення цих проблем існує співпраця з такими інститутами як: держава, державні, приватні та неурядові організації, підтримка із іноземними партнерами тощо.

Соціальне підприємництво динамічно розвивається в європейських країнах, вирішуючи проблеми безробіття, соціального захисту, громадського залучення тощо. Головна місія соціального підприємництва – це приносити користь суспільству. Прикладом соціального бізнесу можна назвати *GrameenBank*, заснований М. Юнусом. Цей банк видавав мікрокредити бідним жителям індійських сіл. Соціальним бізнесом можна також вважати серію кросівок «Адідас» для людей з проблемами опорно-рухового апарату, партію дешевих вітамінізованих йогуртів «Данон» для Азії, дешеві проти москітні сітки *BASF* та інше.

Найпоширенішим видом діяльності українських соціальних підприємств є надання послуг — майже 67 % підприємств (освіта, спортивні клуби, туризм, шиномонтаж); далі йде поєднання виробництва і надання послуг — 26 % (легка промисловість і психологічна допомога, виробництво сувенірної продукції

української тематики, надання соціальної допомоги без забезпечення проживання для осіб похилого віку та інвалідів). *Виробничою діяльністю займаються лише 7 % підприємств (сфера харчування, поліграфія, сільське господарство). На сьогодні в Україні нараховується близько 700 підприємств, які за тими чи іншими ознаками можна віднести до категорії «соціальнонепідприємство».* [1].

Соціальне підприємство являє собою відносно молоду діяльність у зв'язку з певними обставинами.

Можна вважати основними причинами непопулярності соціального бізнесу в Україні такі[2]:

- Відсутність розуміння соціального підприємництва
- Великий комерційний ризик пов'язаний із залученням особистих коштів
- Обмеженість фінансових ресурсів
- Низька продуктивність праці
- Слабка сприйнятливність до найновіших досягнень НТП

На сьогоднішній день в Україні державні органи не здійснюють активну політику у напрямку підтримки і розвитку такого виду підприємств. Одним із кроків у напрямку підтримки соціального підприємництва можна вважати два законопроекти: «Про соціальні підприємства» та «Про внесення зміни до ст.154 Податкового кодексу України щодо підтримки соціальних підприємств», які були внесені у 2012 році на розгляд Комітету ВР з податкової політики. «Перший вводив поняття «соціальне підприємство» та визначав критерії, за якими підприємство могло бути визнане «соціальним». Другим законопроектом пропонувалося звільняти соціальні підприємства від оподаткування прибутку, отриманого від продажу (постачання) товарів і виконання соціальних робіт і послуг.

Сфера, яку мали б просувати державні підприємства і стимулювати відповідне законодавство, залишає бажати кращого. Приватні компанії,

особливо з міжнародними зв'язками, є набагато активнішими та відкритими до діалогу з громадами. Водночас значна частина вітчизняних компаній достатньо умовно виконують базові вимоги законодавства про сумлінну сплату податків та зборів, не вважаючи себе зобов'язаними до більшого.

Зараз держава в соціальне підприємництво не втручається. За словами Лії Котяш, у цьому є свої мінуси, адже за браку визначених законодавством критеріїв будь-яке підприємство може назвати себе соціальним, хоч таким не є. Котяш вважає, що зараз недостатньо було б запровадити в законодавстві термін «соціальне підприємництво», бо це може обмежити діяльність таких підприємств, вони будуть змушені виконувати певні зобов'язання, не дістаючи натомість жодних преференцій. Зараз в Україні єдині соціально відповідальні підприємства, які отримують пільги від держави, це ті, що працевлаштовують людей з інвалідністю. Вони мають пільги на податок за умови, якщо на них працюють не менше ніж 50% людей з інвалідністю.[3]

Єдиним бонусом, на який можна розраховувати, є програма кредитування соціального підприємництва від Ощадбанку за підтримки фонду WNISEF зі ставками від 5% до 10% річних. Щоб отримати кредит, підприємство повинне мати одну з трьох ознак: відповідний відсоток працівників із незахищених верств населення або конкретна частка прибутку на вирішення соціальних проблем.

Для активізації розвитку соціального підприємництва в Україні потрібне:

- прийняття закону про соціальне підприємництво, яким було б визначено чіткі критерії соціального підприємництва та створено правові механізми підтримки соціальних підприємців;
- поширення інформації про соціальне підприємництво через ЗМІ;
- створення спеціальних кредитних і позикових програм для залучення фінансових коштів на початковому етапі розвитку соціального підприємництва;

- започаткування програм підприємницького навчання охочих для реалізації діяльності у сфері соціального підприємництва;

- збільшення соціального капіталу для зростання рівня взаємодовіри та взаємодії у суспільстві.

Отже, розвиток соціального підприємництва в Україні незначний та потребує подальшого вивчення і аналізу. Та для подальшого розвитку потрібна допомога від інших інститутів, головним з яких вважається держава. Саме вона має відповідати за розроблення ефективних норм подальшого розвитку механізмів їх стимулювання і реалізації.

Список використаних джерел:

1. Каталог соціальних підприємств України 2013 року / за ред. Назарук В. — К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013 — 79 с.

2. Наумова М. Сутність соціального підприємництва та його роль у соціально-економічному розвитку суспільства/Наумова М.//Україна: аспекти праці. Соціальна політика №4. – 2014, с.34–39.

3. Соціальне партнерство як запорука здорового розвитку бізнесу та суспільства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://gurt.org.ua/articles/33704/bull/?order=comments>

Мельникова М.В.

*д.е.н., доцент, провідний науковий співробітник
відділу економіко-правових проблем містознавства,*

Інститут економіко-правових досліджень

НАН України, м Київ, Україна

Про особливості інституту соціального підприємництва в сфері життєзабезпечення міста

У даний час інститут соціального підприємництва продовжує поступово розвиватися в галузях суспільного сектору, включаючи сферу